

Empower

2007-2009

Slutrapport

Samordningsförbundet RAR i Sörmlands uppdrag är att främja samverkan kring arbetslivsinriktad rehabilitering. Syftet är att bidra till att minska utanförskapet och att underlätta enskilda individers förmåga till egenförsörjning. Det sker genom finansiering av utvecklingsprojekt som vänder sig till enskilda individer, genom utbildningsinsatser till anställda samt genom uppföljning och utvärdering.

Innehåll

Slutrapport	Sidan 3
Projektarbetarnas rapport Bil 1	Sidan 8
LSG:s analys och förslag Bil 2	Sidan 14
Förbundschefens kommentar Bil 3	Sidan 15
Samverkansrapport Bil 4	Sidan 16
Personalenkät Bil 5	Sidan 22
Deltagarstudie Bil 6	Sidan 25

Rapportbeskrivning

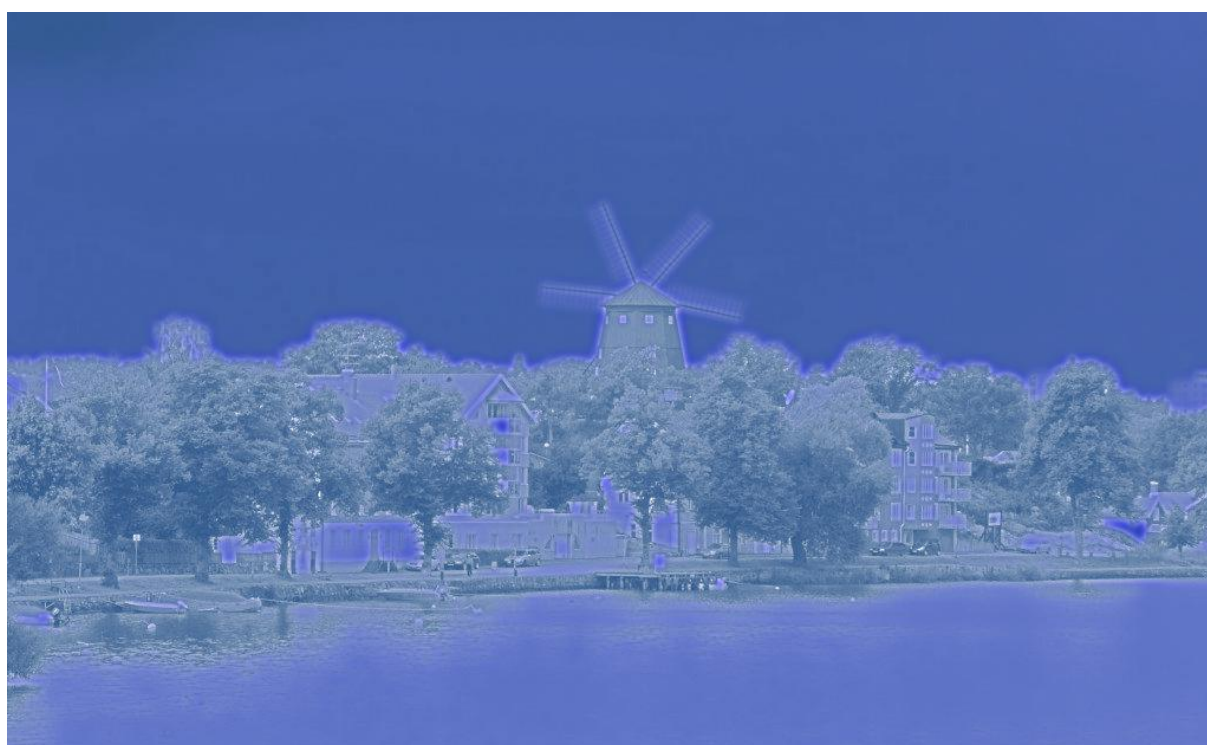
Slutrapporten är skriven av en extern utvärderare, Ylva Stockelberg. Underlag för slutrapporten finns i bilagorna. Det är en rapport av de anställda i projektet, den Lokala Samverkansgruppens slutsatser och analys samt förbundschefens kommentar.

Vidare finns en rapport som beskriver samverkansarbetet, även den är skriven av Ylva Stockelberg. Slutligen finns två studier bifogade, en personalenkät och en deltagarstudie.

Slutrapport – Empower 07-09

Ylva Stockelberg

2009-11-11

1. Uppdraget

Projektets övergripande syfte är att möjliggöra en delaktighet i samhället för unga människor som står utanför arbetsmarknaden. Utanförskapet ska genom projektet synliggöras för de samverkande parterna (försäkringskassan, arbetsförmedlingen, primärvården, psykiatriska mottagningen och socialkontoret) och motverkas med gemensamma resurser. Projektets övergripande mål är att 25 % av totalt 60 deltagare på två år ska uppnå egen försörjning genom arbete, studier eller genom att hitta rätt ersättningsform i systemet. Projektet ska även arbeta fram en modell för samverkan som kan accepteras av alla samverkande parter.

Med empowerment som metod och förhållningssätt ska projektets deltagare få möjlighet att bygga självförtroende och skapa tilltro till samhället. Med ökad självkänsla och bättre mående ska deltagarna förmå se sina egna styrkor, formulera sina egna mål och känna lust och engagemang att styra sitt eget liv.

Empowerment betyder "to be able to" (att vara förmögen att). Med empowerment är det viktigt att individen tar kommando och inte väntar på att den ska få tillåtelse att ta för sig. På så sätt fördelas makten och kontrollen över individens eget liv ökar. Detta gör att individen också måste öka sitt ansvarstagande. I empowermentperspektivet är tron på människors förmåga och möjligheter centrala.

Personalstyrkan bestod inledningsvis av en samordnare på halvtid och två handledare på heltid. Projektsamordnaren och handledarna skulle arbeta som ett team med gemensamt ansvar för projektets genomförande, men med olika fokus. I oktober 2008 valde projektets samordnare att säga upp sin anställning. I november samma år ersatte en av projektets handledare samordnarens halvtidsuppdrag. Sedan dess består projektet av en handledare på heltid samt en samordnare/handledare med halvtid på varje uppgift.

Projektets organisation består av LSG som är styrgrupp för projektet, samverkansgrupp samt projektteam. Samverkansgruppen består av utförare från respektive part och ska fungera som ett extra stöd/bollplank för projektet samt vara remissinstans. Försäkringskassans representant i samverkansgruppen avbröt sitt uppdrag under hösten 2008 och har inte ersatts eftersom försäkringskassan har valt att inta en mer konsultativ roll. Huvudman för projektet är socialkontoret.

Projektet var inledningsvis beviljat medel för att bedriva verksamhet under perioden 070917 – 090916. Under sommaren 2009 beslutades att projektet ska förlängas med 2,5 månader, till och med den 30 november 2009. *Se projektets slutrapport.*

2. Målgrupp

Projektets ursprungliga målgrupp bestod av unga människor, 18 – 29 år, som bedömdes kunna stå till arbetsmarknadens förfogande men som av olika anledningar hade svårt att etablera sig på arbetsmarknaden. Ofta hade dessa personer behov av stöd i mer omfattande mening än vad som vanligtvis kunde erbjudas genom de samverkande parterna var och en för sig eller inom de redan etablerade samverkansformerna. Gemensamt för målgruppen var ofta en dålig självkänsla och brist på grundtrygghet i livet.

Under våren 2008, i samband med ny chef för Arbetsförmedlingen, tolkade Arbetsförmedlingen sina regler så att en deltagare inte kan vara inskriven på Arbetsförmedlingen och ändå vara med i projektet.

Deltagarantalet blev efter detta mycket litet varför LSG i december 2008 fattade beslut om att förändra målgruppen. Projektet arbetar efter detta uteslutande med personer som inte kan stå till arbetsmarknadens förfogande. Åldersintervallet utökades också för att fler personer skulle matcha den nya målgruppen. Även personer över 30 år kunde därför bli aktuella för projektet. *Se projektets slutrapport.*

3. Metod och arbetsprocess

Tillsammans med sin handledare upprättar deltagaren en egen planering utifrån hans/hennes egna önsningar och behov. Den egna planeringen utgör grunden för deltagandet i projektet. Med utgångspunkt i denna genomförs återkommande individuella samtal i syfte att förmå deltagaren att reflektera över sin situation samt påbörja en process som leder till förändring. Projektet finns med som stöd och möjliggörare.

Efter ett års verksamhet kunde projektets personal konstatera att flera deltagare tenderade att enbart komma till de bokade samtalen. Svårigheten att motivera deltagarna till aktivitet ökade i takt med att fler personer ur kategorin "den förändrade målgruppen" gjorde entré. För att få mer kontinuitet och mer dynamik i de gruppaktiviteter som redan från starten erbjöds valde projektet under vintern 2008 att presentera sig som en daglig verksamhet. Med anledning av detta har gruppaktiviteter fått ett större utrymme i verksamheten. *Se projektets slutrapport.*

4. Resultat

4.1. Individ

Nedan redovisas uppgifter och resultat på individnivå. Ursprunglig målgrupp (UM), förändrad målgrupp (FM). Projektet har (under perioden 070917 - 090630) haft totalt 42 deltagare (UM 26, FM 16) fördelat på 21 kvinnor och 21 män. Av de avslutade deltagarna från både UM och FM kan 7 påstås ha nått målet om egen försörjning. *Se projektets slutrapport.*

4.2. Samverkan

Ett av målen för projektet har varit att synliggöra behov av samverkan mellan LSG:s parter och utveckla nya metoder för samverkan mellan aktörerna. Därför har samverkan utvärderats i en egen rapport som bifogas.

Viljan till samverkan har varit god men olika regelverk och värderingar hos parterna har gjort processen kring samverkan arbetsam.

I rapporten nämns ett antal hinder till att målen kring samverkan inte nåtts.

- Ursprungliga målgruppen är inte en målgrupp att samverka brett kring
- Man har olika fokus på vad som är viktigast metoden Empowerment eller målgruppen.
- Projektbeskrivningen är inte tydlig nog i och med att den tolkas olika.
- Ovana av att driva samverkansprojekt tillsammans.
- Brist på tid och prioritering.
- Oklarhet varför man är med i ett samverkansprojekt.

- Alla tre i projektteamet kom från Socialkontoret.
- Styrgruppen var samma som LSG (Lokala samverkansgruppen).

Se bilaga för hela rapporten

4.3. Projektteamets enkät till deltagarna

I samband med att deltagare avslutas i Empower svarar de på "avslutningsfrågor". Dessa frågor har projektet konstruerat med avsikt att få veta hur projektets deltagare har upplevt projektet. Svaren består av avslutade deltagare andra halvåret 2008 fram till och med halvårsskiftet 2009, totalt 18 deltagares svar.

Av 18 deltagare har 7 svarat att de har nått sitt mål. 8 har svarat att de inte har nått sitt mål men att de "är på väg" eller "arbetar med delmål". 3 har svarat att de inte har nått sitt mål och att ingen förändring har skett.

En klar majoritet, 15 av 18 deltagare, har beskrivit att projektet har bidragit till att de har "börjat ta tag i saker", "fått stöd i att reda ut vad man vill göra", "sett att man klarar av saker", "gett bättre självförtroende".

3 deltagare har svarat att man inte har uppskattat att projektet bygger på så pass mycket "eget ansvar". Två personer har avslutat sitt deltagande då de har behov av kontakt med psykiatriska mottagningen. Den sistnämnda har avslutat sitt deltagande för att få möjlighet att vara inskriven på AF. Projektet har aldrig varit avsett för någon av dessa två kategorier vilket kan förklara dessa deltagares kritik mot projektet. *Se bilaga för hela rapporten*

4.4. Fokusgruppintervju med deltagarna

I samband med projekt Empowers slutrapportering har en fokusgruppstudie med deltagarna, med syfte att undersöka Empowerment som metod för rehabilitering, genomförts.

Handledarnas funktion har varit att stötta individens arbete med "sin" plan, inte att tala om för honom/henne vad som ska göras, vilket sannolikt ökat individens upplevelse av kontroll. Individerna menar att metoden motiverat dem, eftersom deras egna önskemål tillskrivits en betydelse, vilket de inte mött i andra sammanhang.

Frivilligheten med empowerment betonas visserligen, men i samtalen framkommer också att frivilligheten grundar sig i viljan att skapa och följa "min plan", att sätta upp mål och att ta eget ansvar. I och med det är det rimligt att anta att empowerment som metod inte är lämplig för individer som saknar motivation och inte vill eller kan ta eget ansvar. För den grupp individer som vill ta sig vidare och som är motiverade och tar ansvar, förefaller metoden emellertid vara verkningsfull.

Respondenterna uppgav att projektet uppfyllt deras förväntningar i hög grad. Särskilt den sociala biten betonades; att få tillhöra en grupp, träffa andra människor och föra samtal, var viktigt. *Se bilaga för hela rapporten*

4.5. Personalenkät

Samordningsförbundet RAR sände ut en enkät till berörd personal (styrgrupp, samverkansgrupp, projektteam) inför projekt Empowers slutrapportering. Enkäten ställer frågor kring vad man som respondent vet om projektet, vilken roll man haft i det samt hur man ställer sig till en fortsättning av

verksamheten. 13 enkäter sändes ut och endast 9 besvarades trots påminnelse. Alla i styrgruppen har svarat men inte alla bland handledare/samverkansgrupp.

Det råder oenighet om huruvida projektet ska implementeras eller inte; 4 svara ”ja” resterande 5 är osäkra alternativt tror inte på en implementering. *Se bilaga för hela rapporten*

5. Slutsats

Projektets övergripande mål var att 25 % av totalt 60 deltagare på två år skulle uppnå egen försörjning genom arbete, studier eller genom att hitta rätt ersättningsform i systemet. Detta har inte nått vare sig till antalet deltagare eller till andel som nått egen försörjning.

På individnivå har målen även varit förbättrad fysisk och psykosocial hälsa, ökad självkänsla och självförtroende och att hitta/skapa sin roll i samhället. Projektet fått gott betyg från projektets deltagare. Majoriteten har ändå lämnat projektet med ett stärkt självförtroende och engagemang att arbeta vidare med sin egen ”plan” som på sikt kan leda till egen försörjning. (*se deltagarenkät*). Enligt fokusintervjun uppgav deltagarna att projektet uppfyllt deras förväntningar i hög grad. Särskilt den sociala biten betonades; att få tillhöra en grupp, träffa andra människor och föra samtal, var viktigt. Projektet har lyckats nå dessa individuella mål väl. Det är dock oklart hur mycket som beror på metoden Empowerment eller att tillhöra en social grupp och få tillgång till engagerade handledare.

I projektbeskrivning och avtal finns följande mål kring samverkan:

- Färre ska falla mellan stolarna till följd av samverkan
- Utveckla nya metoder för samverkan
- Synliggöra behovet av samverkan
- Få ökad kunskap om varandra genom samverkan

Eftersom inga nya metoder utvecklats för samverkan har troligen inte färre fallit mellan stolarna som följd av samverkan. Ursprungliga målgruppen hade inte behov av samverkan mellan alla parter. Den förändrade målgruppen hade behov av samverkan mellan parterna men då hade Försäkringskassan dragit sig tillbaka från samverkansgruppen. I och med detta har man inte synliggjort behovet av samverkan. Man har definitivt fått ökad kunskap om varandra och varandras regelverk och värderingar genom samverkan på alla nivåer.

Det råder oenighet från personalen (*se personalenkät*) om huruvida projektet ska implementeras eller inte. Av vad som framkommit i olika rapporter verkar inte Empower 07-09 som en bra idé att implementeras.

Projektet har fått anpassas och omstruktureras för att undvika de hinder som stått i vägen. Såväl övergripande syfte som mål och målgrupp samt i viss mån även metod, helt eller delvis, har fått omdefinieras eller förkastas. Projektet har haft dåliga förutsättningar att nå målen. Men med den stora flexibilitet som hela projektet visat inför svårigheterna har man fått en mycket erfarenhet och står väl rustade för andra samverkansprojekt där förutsättningarna att nå målen är bättre.

Bilaga 1

Projektarbetarnas slutrapport Empower 0709

Uppdraget

Projektets övergripande syfte är att möjliggöra en delaktighet i samhället för unga människor som står utanför arbetsmarknaden. Övergripande mål är att 25 % av totalt 60 deltagare på två år ska uppnå egen försörjning genom arbete, studier eller genom att hitta rätt ersättningsform i systemet. Projektets deltagare ska således gå direkt ut i egen försörjning efter genomgången tid i projektet. Projektet ska även arbeta fram en modell för samverkan som kan accepteras av alla samverkande parter, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, primärvården, psykiatriska mottagningen och socialkontoret.

Projektorganisation

Projektets organisation har bestått av LSG som är styrgrupp för projektet, samverkansgrupp samt projektteam. LSG består av chefsrepresentanter från Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, primärvården, psykiatriska mottagningen och socialtjänsten, Samverkansgruppen bestod av handläggare från respektive part och fungerade som ett stöd/bollplank för projektet samt som remissinstans. Huvudman för projektet har varit socialkontoret.

Personalstyrkan bestod inledningsvis av en samordnare på halvtid och två handledare på heltid. Från november 2008 ersatte en av projektets handledare samordnarens halvtidsuppdrag.

Målgrupp

Projektet vänder sig till personer mellan 18 och 29 år. Ungdomar upp till 25 år prioriterades.

Urvalskriterier:

- Personer som kan stå till arbetsmarknadens förfogande
- Saknar förankring i tillvaron och på arbetsmarknaden

- Känner uppgivenhet och ser inte de egna resurserna
- Destruktiv självbild och dåligt självförtroende
- Har kontakt med en eller flera av LSG:s parter

LSG beslutade i december 2008 att förändra målgruppen till att omfatta även personer som inte står till arbetsmarknadens förfogande

Mål och syfte

Projektets övergripande syfte var att synliggöra utanförskapet och möjliggöra en delaktighet i samhället för unga människor som har kontakt med en eller flera av berörda samarbetspartners. För att nå syftet verkade projektet på olika nivåer: individ-, grupp- samt strukturell nivå med utgångspunkt i empowerment.

Ett annat övergripande syfte var att samverka mellan berörda samarbetspartners skulle synliggöras och förbättras så att färre människor föll mellan stolarna. Projektet skulle arbeta fram en arbetsmodell som accepterades av alla parter.

Målet var att 25% av alla projektdeltagare skulle nå en egen försörjning eller hitta rätt ersättningsform i systemet efter projektets slut.

Metod

Projektet har arbetat utifrån empowerment som är både ett arbetssätt och ett förhållningssätt. Utgångspunkten är en övertygelse och en genuin tilltro till människans egen förmåga och kapacitet. Alla är kapabla att formulera och definiera sina problem/behov i syfte att utveckla strategier för att bryta vanmakt till att istället ta kontrollen/makten över sitt eget liv. Det handlar om att medvetandegöra individens egna resurser genom egen reflektion och i dialog med andra för att stärka tilltron till den egna kunskapen och den egna förmågan. Fokus är att bygga självförtroende, självkänsla och tillit till sig själv, sin omgivning och samhället i stort.

Projektet arbetade med varje deltagare individuellt genom samtal. Tillsammans med sin handledare upprättade deltagaren en egen planering utifrån hans/hennes egna önsningar och behov. Fokus var mål om egen försörjning. Med utgångspunkt i denna genomfördes återkommande individuella samtal i syfte att förmå deltagaren att reflektera över sin situation samt påbörja en process som ledde till förändring.

Projektet krävde aldrig heltidsnärvaro från deltagarna. Grundtanken var att deltagarna skulle vistas i projektet av egen vilja. Gruppverksamhet har erbjudits där olika samhällsfrågor har diskuterats.

Arbetsprocess

Initialt träffades projektteam, samverkansgrupp och LSG för gemensamma möten en gång/månad. Under projektets gång har vi provat olika samverkansformer och slutligen beslutade LSG om en modell som fastställdes i ett styrdokument.

Efter ett års verksamhet kunde projektets personal konstatera att flera deltagare tenderade att enbart komma till de bokade samtalen. Svårigheten att motivera deltagarna till aktivitet ökade i takt med att fler personer ur kategorin ”den förändrade målgruppen” gjorde entré. För att få mer kontinuitet valde projektet under vintern 2008 att presentera sig som en daglig verksamhet där deltagarna förväntas närvara under främst förmiddagarna. Med anledning av detta har gruppaktiviteter fått ett större utrymme. Projektet erbjöd exempelvis möjlighet till fysisk träning, gemensam matlagning och frukost.

Projektet har också under hela projekttiden haft ett aktivt samarbete med externa aktörer, Komvux och lokalt bemanningsföretag.

Resultat

Nedan redovisas uppgifter och resultat på individnivå. Ursprunglig målgrupp (UM), förändrad målgrupp (FM).

Projektet har (under perioden 070917 - 090630) haft totalt 42 deltagare (UM 26, FM 16) fördelat på 21 kvinnor och 21 män.

För UM gäller att 12 personer har skrivits in av socialkontoret. Vid tidpunkten för inskrivning stod 11 av dessa utan sysselsättning/planering och en person hade avslutat behandling för missbruk. 11 personer har skrivits in av Arbetsförmedlingen. Vid inskrivningen hade samtliga kontakt med handläggare på Arbetsförmedlingen, som också stod som kontaktperson för deltagaren. En person arbetade också deltid. Samtliga avaktualiserades från Arbetsförmedlingen under våren 2008. Orsak: deltagande i projektet. En person har skrivits in av Försäkringskassan. Denna uppbar aktivitetsersättning. 2 personer har skrivits in av psykiatriska mottagningen. En av dessa uppbar aktivitetsersättning och en var inskriven på Arbetsförmedlingen och hade kontakt med handläggare. En person har skrivits in på eget initiativ. Denna hade kontakt med socialkontoret och stod utan sysselsättning/planering.

För FM gäller att 15 personer har skrivits in av socialkontoret. Av dessa var 13 inskrivna på Arbetsförmedlingen och hade kontakt med handläggare. Inskrivningen i projektet har initierats av Arbetsförmedlingen men remitteringen har överlämnats till socialkontoret att sköta. Samtliga har avaktualiserats från Arbetsförmedlingen i samband med inskrivning i projektet. 2 stod vid tidpunkten för inskrivningen utan sysselsättning/planering. En person har skrivits in av psykiatriska mottagningen. Denna uppbar aktivitetsersättning.

Fram till och med 090630 har totalt 29 deltagare (UM 24, FM 5) avslutats av olika anledningar.

5 (UM 3, FM 2) har gått ut i arbete och helt eller delvis bytt försörjningsstöd mot lön. 2 (UM) har gått ut i studier och bytt försörjningsstöd mot studiemedel. 2 (UM) har börjat studera med försörjning tryggad genom antingen försörjningsstöd eller föräldrar. 4 (UM) har avslutats i projektet då det har visat sig att det inte föreligger något hinder för deltagarna att stå till arbetsmarknadens förfogande och att de är fokuserade på arbete. 5 (UM 4, FM 1) har avslutats med anledning av att de är i behov av Arbetsförmedlingens resurser för att kunna nå sitt mål om egen försörjning. Det handlar här om att deltagarna är i behov av specifika insatser från Arbetsförmedlingen, exempelvis arbetspsykologisk utredning eller kontakt med socialkonsulent för att få eventuella arbetshinder utredda. 10 (UM 8, FM 2) har avslutat sitt deltagande då de har uppvisat så pass omfattande psykisk ohälsa att det har utgjort ett hinder för att konkret kunna arbeta mot mål om egen försörjning. Dessa bedömer projektet initialt är i behov av att få sin psykiska ohälsa utredd/behandlad. En person i denna kategori visade sig också vara i behov av behandling m a a drogmisbruk. En person (UM) har avlidit.

Av de avslutade deltagarna från både UM och FM kan 7 påstås ha nått målet om egen försörjning. Utifrån redovisningen kan man också dra slutsatsen att de allra flesta har avslutat projektet då de har varit i behov av resurser från de samverkande parterna för att kunna uppnå sina mål om egen försörjning, resurser som projektet inte har haft tillgång till.

Av de 13 deltagare som i skrivande stund fortfarande är inskrivna i projektet kan man av de uppgifter som finns idag förvänta att 4 går ut i studier med försörjning av studiemedel genom CSN. 3 av dessa kommer i och med detta att byta försörjningsstöd mot studiemedel. En av dessa kommer att byta aktivitetsersättning mot studiemedel. En person förväntas börja arbeta och helt byta försörjningsstöd mot lön. För 8 personer kan projektet idag inte se vad som kommer att hända under den närmaste framtiden.

Projektet har också möjliggjort för deltagare att genomföra kortare utbildningar, t ex truckutbildning. Samarbete med bemanningsföretag har lett till att flera deltagare har fått möjlighet att komma ut i tillfälliga arbeten eller praktik.

Ekonomisk redovisning

Projektets kostnader under perioden 070917 - 090630

	2007	2008	2009	Totalt
Personal	341 609	1 081 718	467 094	1 890 421
Lokal	15 018	47 520	30 421	92 959
Övrigt	28 412	206 772	58 281	293 465
Totalt	385 039	1 336 011	555 796	2 276 846
Kostnad/deltagare				ca 54 210

Projektets totala kostnad tom september 2009 är 2.277 tkr.

Av de deltagare som har varit aktuella någon gång under perioden 070917 - 090630 har ingen bytt försörjningsstöd mot andra bidragsformer från de samverkande parterna. Ingen har heller gått ut i egen försörjning efter att ha uppburit bidrag från andra samverkansparter än socialkontoret.

Projektet var inledningsvis beviljat medel för att bedriva verksamhet under perioden 070917 – 090916. Under sommaren 2009 beslutades att projektet ska förlängas med 2,5 månader, till och med den 30 november 2009.

Projektteamets analys

Då projektteamet sammanfattar de två år som gått konstateras att projektet och projekttiden varit en tid av lärande. När vi nu analyserar och reflekterar kring vårt arbete så är det vår erfarenhet att arbetet i projektet har handlat om förväntningar. Förväntningar som uppfyllts och förväntningar som inte uppfyllts. Att många av förväntningarna grundades redan innan projektet startade och där vi lärt oss vad viktigt det är att vara överens om det skrivna och också om tolkningen av detsamma innan projektstart.

Exempel på förväntningar som delvis uppfyllts avser deltagarna. Exempel på förväntningar avseende samverkan som delvis uppfyllts eller inte uppfyllts alls är förväntningar på myndigheternas förmågor avseende ledning, styrning, olika myndigheters möjligheter och skyldigheter att tillgodose brukarens behov tillika vem som äger tolkningsföreträde i olika regelverk.

Några exempel på situationer där verkligheten inte motsvarade önskad förväntning:

- Den enskildes inte kunde vara inskriven på Arbetsförmedlingen och stå till arbetsmarknadens förfogande och samtidigt vara inskriven i projektet.
- Klienter som var inskrivna i projektet skulle ha möjlighet att få del av andra samverkande myndigheters resurser rent generellt, vilket inte visade sig möjligt.

Projektets mål, målgrupp samt mötesordningen har ändrats under projektets gång vilket också tagit mycket energi i anspråk.

Projektets övergripande syfte var att synliggöra utanförskapet och möjliggöra en delaktighet i samhället för unga människor. För att nå syftet skulle projektet verka på olika nivåer; individ- grupp - samt strukturell nivå med utgångspunkt i Empowerment.

Metoden Empowerment förutsätter att deltagarna och myndigheterna verkar i samhällets ordinarie samhällssystem. Då ordinarie samhällssystem inte varit känt eller accepterat av samverkande parter har det fått konsekvenser på projektets syfte. Deltagandet i projektet har snarare synliggjort ett redan befintligt utanförskap och kanske i vissa fall har projektet möjligen ytterligare förstärkt detta utanförskap. Nämnas bör dock att majoriteten av deltagarna har uppskattat att projektet har använt sig av ett ”förhållningssätt” som så mycket som möjligt vilar i Empowerment.

Projektteamet anser att projektets ursprungliga intentioner, delvis eller inte alls, har varit möjliga att uppfylla. Teamet har i sina rapporter belyst hinder och lyft dessa till föremål för diskussion. Oftast

har detta resulterat i att projektet har fått anpassas och omstruktureras. Upplevelsen har varit att det inte funnits något naturligt forum för diskussion. LSG har, främst under projektets andra verksamhetsår, själva, separerat från projektteam och samverkansgrupp. LSG har diskuterat uppkomna hinder och därefter meddelat beslut.

Uppfattningen från projektteamet är att förhållningssättet medfört att arbeta fram en gemensam modell för samverkan försvårats.

Bilaga 2

LSG:s analys och förslag

Projektets övergripande syfte var att synliggöra utanförskapet och möjliggöra en delaktighet i samhället för unga människor som hade kontakt med en eller flera av berörda samverkanspartners. Ett annat övergripande syfte var att samverkan mellan berörda samarbetspartners skulle synliggöras så att färre människor föll mellan stolarna. Projektet skulle arbeta fram en arbetsmodell som accepterades av alla parter. För att nå syfte skulle projektet verka på olika nivåer; individ, grupp – samt strukturell nivå med utgångspunkt i empowerment.

Målet var att 25% av alla projektdeltagare ska ha nått en egen försörjning eller hittat rätt ersättningsform i systemet efter projektets slut.

LSG:s bedömning är att

- Deltagarnas utanförskap är synliggjorts.
- Samverkan mellan berörda parter har synliggjorts men det har av olika skäl inte bidragit till att färre personer ramlat mellan stolarna eller att vi lyckats arbeta fram en samverkansmodell som accepterats av alla parter.
- 17% av deltagare har nått egen försörjning.

Vi i LSG i Strängnäs är inte nöjda med resultatet. Det finns brister i ledning och styrningen av projektet. Bristerna kan till en del förklaras av att LSG utsåg sig själva till styrgrupp för projektet. Tiden till det räckte inte till. Andra skäl är att alla i projektet inte i tillräcklig omfattning tolkade projektbeskrivningen likadant. Ytterligare hinder på vägen var huvudmännens förändrade uppdrag som kom under projekttiden och LSG:s och projektteamets bristande kommunikation kring dessa ändringar eller förtydliganden. Det framkommer i rapporten att projektet varit positivt för en del av deltagarna.

LSG bedömer dock att detta varit en tid av lärande och att den erfarenhet och kunskap som projektet bidragit med kommer att vara till nytta i den samverkan mellan parterna som fortgår i det vardagliga arbetet.

Bilaga 3

Förbundschefens kommentar

LSG beskriver att det funnits brister i ledning och styrning av projektet. Det är något som beskrivits i underhandskontakter från fler projekt men i Empowers slutrapport är det första gången svårigheterna rapporteras.

I slutrapporter lyfts i regel de goda resultaten fram vilket är naturligt. Samtidigt är det viktigt att även beskriva områden där man inte lyckats för att andra ska kunna dra lärdom och undvika fallgropar. Ofta är det svårare att göra det då man riskerar att framstå i en negativ dager. I det sammanhanget tillför denna rapport erfarenheter som tidigare enbart diskuterats generellt men som nu kan hanteras utifrån ett eget konkret exempel.

Efter samtal med LSG är det min bedömning att projektet, trots de beskriva problemen, stärkt samverkan mellan förbundets medlemmar i Strängnäs och kommer att göra det ytterligare framöver.

I rapporten beskrivs också svårigheter att hantera myndigheternas uppdrag. I just denna rapport är det Arbetsförmedlingens uppdrag som beskrivits. Två frågeställningar är belysta. Dels att myndigheternas uppdrag och målgrupper skiljer sig åt, dels att en central statlig styrning gör det svårare att skapa lokalt anpassade lösningar. Det senare är ett område som inte är aktuellt enbart i Strängnäs eller Sörmland utan även nationellt.

Individresultatet i projektet uppfyller inte de mål som angivits i ansökan. Det har inte gjorts någon samhällsekonomisk analys i projektet men 7 av 42 deltagare har nått målet egen försörjning. En jämförelse med motsvarande projekt där det gjorts en samhällsekonomisk analys visar att det är rimligt att anta att en insats som ger 7 unga personer möjlighet att återgå i arbete/börja arbeta är lönsam. 7 personer med en snittålder på 25 år som lever i ett utanförskap men som återgår i arbete innebär att 7x40 årsarbete, totalt 280 årsarbeten tillförs samhället. Det förstärker samhällsekonomin genom uteblivna ersättningar, utebliven vårdkonsumtion, arbetsproduktion, skatteunderlag mm.

BILAGA 4

Samverkansrapport Empower 0709

Ylva Stockelberg Fas Ett Management

2009-11-11

Uppdraget

Projektet Empower 07-09 ska utvärderas med avseende på samverkan mellan parterna i projektet och utvecklingen av nya metoder för samverkan. Parterna är Kommunen (Socialnämnd), Landstinget (Primärvård och Psykiatrisk mottagning), Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan.

Metod

Styrgruppen, samverkansgruppen och projektteamet har intervjuats. Intervjuerna var i form av samtal kring följande frågeställningar:

- Hur har ändringar i projektet påverkat samverkan; ny målgrupp, styrdokument, personaländringar?
- Hur har samverkan varit lokalt, regionalt, på riksnivå?
- Har nya metoder/modeller utvecklats?
- Vill man samverka?
- Har projektet synliggjort behovet av samverkan?
- Hur har samverkan varit jämför med dina förväntningar?
- Hur är din vision av samverkan, när är det riktigt bra?
- Hur har avstämningsträffarna varit?
- Hur har informationen varit mellan projektet och parternas organisationer?

Styrgruppen intervjuades individuellt. styrgruppen består av

- Annica Westling, Socialkontoret
- Lena Hector, Arbetsförmedlingen
- Anders Furuhammar, Primärvården
- Anna- Lena Westin Psykiatri
- Heléne Brandell Försäkringskassan (telefonintervju)

Projektteamet intervjuades individuellt. Projektteamet består av Jenny Demerwall och Hans Gustafsson.

Samverkansgruppen intervjuades i en gruppintervju där följande deltog Anette Ekholm, Arbetsförmedlingen, Britt-Inger Gaultitz, Landstinget, båda har ingått i Samverkansgruppen. Dessutom deltog Lena Larsson, sektionschef, Socialkontoret och Eva Forsén, Socialkontoret i gruppintervjun.

Telefonintervjuer hölls med två personer som inte kunde närvara vid gruppintervjun. Det var Anette Söderström, Socialkontoret och Anne Pelkonen, Försäkringskassan. Gunnel Rosenqvist, Primärvården, som hade semester har inte intervjuats. Alla tre har ingått i Samverkansgruppen.

Betygsättning

Alla intervjuade fick i uppgift att spontant betygsätta ”samverkan” och ”deltagarnas förbättring” (som referens) i en femgradig skala där 1 var sämst och 5 var bäst. Snittet för alla svaren blev 2,2 för ”samverkan” och 2,7 för ”deltagarnas förbättring”. Noterbart är att samverkansgruppens svar är mycket lika. Styrgruppens svar är mycket olika och pendlar mellan 1-4 både för ”samverkan” och ”deltagarnas förbättring”.

De intervjuade fick också frågan hur samverkan varit jämför med de förväntningar på samverkan som fanns när projektet startade. Samverkan blev sämre än förväntat enligt samtliga intervjuade.

Projektorganisation

Projektet består styrgrupp, samverkansgrupp och projektteam.

Samverkansgrupp

Samverkansgruppen ska enligt projektbeskrivningen bestå av alla samarbetspartners. Gruppen ska välja ut vilka deltagare som ska prioriteras, vara ett bollplank under projektiden och verka för gemensamma gränsöverskridande lösningar för individ och målgrupp. Samverkansgruppen ska ses en gång per månad tillsammans med projektteamet.

Gruppen har fungerat till viss del. Man har träffats regelbundet. Försäkringskassans representant lämnade gruppen i halvtid men detta verkar inte påverkat samverkansarbetet i någon större utsträckning. Till en början träffades alla samlad, styrgrupp, samverkansgrupp och projektteam. På slutet har samverkansgruppen träffat enbart projektledaren. Då det visade sig svårt att få tillräckligt med deltagare till projektet har frågan om att prioritera deltagare blivit ointressant. Om en part för fram ett förslag på deltagare litar de övriga på att bedömningen är rätt.

Ingen av de intervjuade kan nämna någon modell/metod för samverkan som utvecklats i projektet för individ eller målgrupp.

Styrgruppen

Styrgruppen ska enligt projektbeskrivningen ha utbyte med samverkansgrupp och tillsammans med denna arbeta för förankring och delaktighet i respektive organisation.

Viljan till samverkan är god men olika regelverk och värderingar (exempelvis hur agera i gråzonen av det tillåtna) hos parterna gör samverkan arbetsam. I halvtid tog styrgruppen fram ett Styrdokument, se bilaga. Det råder stor enighet att detta var bra för projektet. Då Styrgruppen ibland var oense i sak ville man nu träffas på egen hand och prata ihop sig, detta medförde att de stora mötena mellan styrgrupp, samverkansgrupp och projektteam upphörde. Sedan träffar styrgruppen enbart projektledaren. Detta var bra för samverkansarbetet inom styrgruppen men negativt för samverkan mellan styrgrupp och projektteam.

Informationen om projektet upplevdes fungera ut i organisationerna. Som en motsats till detta står att projektet har haft svårt att få deltagare.

Frågan om att lägga ner projektet i halvtid då man hade få deltagare var uppe på alla nivåer. Man beslutade att "vi ska ro det i land". Detta "vi" ger intryck av en bestämd vilja att samverka.

Samarbete med andra aktörer

Enligt projektbeskrivningen har projektet ambitionen att samarbeta och nätverka med andra aktörer på regional och riksnivå kring Empowerment.

I början av projektet gjordes några studiebesök regionalt och på riksnivå. Man hade också handledning där handledaren arbetade med Empowerment och även kunde kvalitetssäkra. Allt utbyte på annan än lokal nivå verkar ha upphört i och med att den ursprungliga projektledaren slutade.

Personalförändringar

Projektet har haft ovanligt många personalförändringar på alla nivåer; projektteam, samverkansgrupp och styrgrupp. Med undantag av två har det inte påverkat projektet mer än att man tappat tempo när man väntat in de nya. Två förändringar har påverkat samverkan mer, byte av projektledare och att Arbetsförmedlingens representant i styrgrupp byttes.

Byte av projektledare har bidragit positivt till samverkan troligen för att motsättningen metod kontra målgrupp var störst i början av projektet, se nedan. Byte av Af:s representant se "Fråga som fick återkomma".

Möjliga orsaker till att målen inte nåtts

Ursprungliga målgruppen är inte en målgrupp att samverka brett kring – Projektet började som en idé mellan Arbetsförmedlingen och Socialkontoret kring ungdomar som står nära arbetsmarknaden. Man ville prova en oprövad metod på dessa för att se om denna kunde hjälpa dem. Står de nära arbetsförmedlingen är de inte nära de andra parterna på samma sätt som den utökade målgruppen som berör alla.

Metod kontra målgrupp – Man har olika fokus på vad som är viktigast metoden Empowerment eller målgruppen. Det uppfattas som den ursprungliga projektledaren brann för Empowerment medan de flesta i styr- och samverkansgrupp brinner för målgrupperna.

Empowerment på utökade målgruppen – Empowerment verkar passa bättre för människor med lite motor och inte de allra svagaste. Det verkar dock som projekt anpassat Empowerment en del med den nya målgruppen.

Projektbeskrivningen - Den är inte tydlig nog i och med att den tolkas olika. Detta visar sig framför allt när det kommer in personer som inte var med från idéstadium.

Ovana av att driva samverkansprojekt – de flesta i styrgruppen var ovana att driva samverkansprojekt tillsammans.

Brist på tid och prioritering – Samverkan tar tid och projektet har inte haft största prioritet.

Oklarhet varför man är med i ett samverkansprojekt – är man med bara om man har deltagare eller är det ett projekt för samtliga parter? Alla har skrivit på avtalet och ändå väljer Försäkringskassan att lämna samverkansgruppen och ha en mer konsultativ roll i projektet. Detta beror sannolikt på att ursprungliga målgruppen inte passade för ett brett samverkansprojekt.

Alla tre i projektteamet kom från Socialkontoret – att projektteamet kom från socialkontoret och att projektet startade från socialkontoret och Arbetsförmedlingen har gjort att alla inte känner sig lika delaktiga i projektet och i samverkan.

Styrgruppen var samma som LSG (Lokala samverkansgruppen)- detta medförde ibland en lojalitetskonflikt, bland annat tidsmässigt där nästan enda frågan som hanns med var Empower. Samtidigt som projektet ibland behövde ändå mer styrning.

Fråga som fick återkomma hela tiden - Kan deltagarna vara inskrivna på Arbetsförmedlingen och ändå vara med i projektet. När projektbeskrivningen skrevs står det att de **kan** stå till arbetsförmedlingens förfogande. Detta har blivit en tvistefråga under större delen av projektet, kanske för den ursprungliga projektidén enbart var mellan Socialkontoret och Arbetsförmedlingen. Frågan aktualiserades med nya Af – chefen. Olika svar fås om det är ändrade regler för Arbetsförmedlingen eller tolkningen av reglerna som ändrats. Olika svar fås om man ändå kan få tillgång till vissa tjänster hos Arbetsförmedlingen som exempelvis arbetspsykolog. (Enligt Arbetsförmedlingen måste personen vara inskriven på Af dock inte aktivt arbetssökande för att få tillgång till arbetspsykolog.) Men allt detta är ganska ointressant i ett samverkansprojekt. Inom offentlig sektor ändras förutsättningar ofta och detta borde inte ha hindrat samverkan, snarare tvärt om. Det skulle kunna ha blivit en utmaning att hitta nya flexibla metoder.

I avtalet mellan parterna står att parterna har det fulla ansvaret för att följa gällande lagar, förordningar, föreskrifter och egna riktlinjer och att vara underrättade om lagar etc.

Brist på flexibilitet – I stället för att pröva flexibla lösningar verkar det som flera istället blivit extra rigida på grund av att man tycker att inte andra ruckar på sina regler. Mycket av detta kommer efter diskussionen om inskrivning eller inte inskrivning på Arbetsförmedlingen. Detta gäller gråzoner i regelverket som man kan anpassa för situationen och ändå följa regelverket, exempelvis om man kan göra avsteg från praxis och rutiner och ändå följa regelverket. från Detta har varit till nackdel för projektet.

Omskriven rapport - En lägesrapport från Projektteamet ändrades av styrgruppen. Var det sakfel eller projektets uppfattning i rapporten? Det är styrgruppen som ska lämna rapport till RAR och deras rapport, ändå orsakade det meningsskiljaktigheter både i projektteamet och i styrgruppen av vissa stycken ströks. Troligen oklart för de inblandade att det är styrgruppens rapport och ansvar. Händelsen påverkade samverkan negativt då man på god väg efter en nystart.

Visionen om en bra samverkan

Några idéer som kom upp från de intervjuade hur en bra samverkan kan ske, allt från lätt realiserbara till att det krävs lagändringar.

- Slå ihop Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Socialkontoret (jämför t.ex. Australien)
- Projektet skulle haft en stor påse egna pengar till deltagarna och inte varit beroende av att parterna ger deltagarna stöd av olika slag (exempelvis vara inskriven på Arbetsförmedlingen).
- Mer informella möten mellan parterna på olika nivåer, exempelvis att man delar lokaler.
- Deltagarna skulle haft förtur i parternas organisationer så att det går snabbt .
- Längre tid för projektet .
- Tillgång till arbetspsykolog i projektet.
- Haft processtöd i projektet.
- Haft tre personer i projektteamet hela tiden.

Slutsats

I projektbeskrivning och avtal finns följande mål:

- Färre ska falla mellan stolarna till följd av samverkan
- Utveckla nya metoder för samverkan
- Synliggöra behovet av samverkan
- Få ökad kunskap om varandra genom samverkan

Eftersom inga nya metoder utvecklats för samverkan har troligen inte färre fallit mellan stolarna som följd av samverkan. Möjligen kan ökad kontaktyta i Samverkansgruppen bidra positivt till första målet.

Första målgruppen hade inte behov av samverkan mellan alla parter. Den utökade målgruppen hade behov av samverkan mellan parterna men då hade Försäkringskassan dragit sig tillbaka från samverkansgruppen. I och med detta har man inte synliggjort behovet av samverkan.

Man har definitivt fått ökad kunskap om varandra och varandras regelverk och värderingar genom samverkan på alla nivåer.

Bilaga 5

Resultat av personalenkät i samband med projekt Empowers slutrapport

Detta är resultatet av den enkät som Samordningsförbundet RAR sände ut till berörd personal inför projekt Empowers slutrapportering. Enkäten ställer frågor kring vad man som respondent vet om projektet, vilken roll man haft i det samt hur man ställer sig till en fortsättning av verksamheten. Enkäten sändes ut via e-post till respondenter vars namn och adresser RAR:s utvärderare fått av styrgruppen, som också gjort urvalet. 13 enkäter sändes ut och 9 respondenter inkom med svar.

		På vilket sätt har du haft kontakt med projekt Empower i ditt arbete				Total
		Styrgrupp	Samverkansgrupp	Projektpersonal	Inget svar	
Vid vilken myndighet arbetar du	Fk	1	1	0	0	2
	Af	1	1	0	0	2
	Landsting	2	0	0	0	2
	Kommun	1	0	0	1	2
	Inget svar	0	0	1	0	1
Total		5	2	1	1	9

Tabellen ovan visar vid vilken myndighet respondenterna är anställda samt på vilket sätt de haft kontakt med Empower i sitt arbete. 5 av 9 har suttit med i projektets styrgrupp.

		Ingår någon form av rehabilitering i dina arbetsuppgifter			Total
		Ja	Nej	Inget svar	
Vid vilken myndighet arbetar du	Fk	1	1	0	2
	Af	1	1	0	2
	Landsting	1	1	0	2
	Kommun	1	0	1	2
	Inget svar	0	0	1	1
Total		4	3	2	9

4 av 9 uppger att de arbetar med rehabilitering i någon form.

	I vilken grad har projektets verksamhet påverkat ditt arbete positivt			Total
	Låg grad	Varken hög eller låg grad	Inget svar	
Vid vilken myndighet arbetar du Fk	0	2	0	2
Af	1	1	0	2
Landsting	1	1	0	2
Kommun	1	0	1	2
Inget svar	0	0	1	1
Total	3	4	2	9

Det förefaller som att projektet inte haft någon större positiv effekt på respondenternas ordinarie arbete.

	I vilken grad har projektet påverkat samverkan positivt				Total
	Låg grad	Varken hög eller låg grad	Hög grad	Inget svar	
Vid vilken myndighet arbetar du Fk	0	1	1	0	2
Af	1	0	1	0	2
Landsting	2	0	0	0	2
Kommun	1	0	0	1	2
Inget svar	0	0	0	1	1
Total	4	1	2	2	9

Projektet skulle utveckla samverkan i Strängnäs, men verkar ha misslyckats. 4 av 9 uppger att samverkan påverkats positivt i låg grad till följd av projektets verksamhet.

	Bör projektet implementeras			Total
	Ja	Nej	Vet inte	
Vid vilken myndighet arbetar du Fk	0	1	1	2
Af	1	1	0	2
Landsting	1	0	1	2
Kommun	1	1	0	2
Inget svar	1	0	0	1

		Bör projektet implementeras			Total
		Ja	Nej	Vet inte	
Vid vilken myndighet arbetar du	Fk	0	1	1	2
	Af	1	1	0	2
	Landsting	1	0	1	2
	Kommun	1	1	0	2
	Inget svar	1	0	0	1
Total		4	3	2	9

Det råder oenighet om huruvida projektet ska implementeras eller inte; 4 svara "ja" resterande 5 är osäkra alternativt tror inte på en implementering.

Bilaga 6

Empowerment som metod för rehabilitering – Fokusgruppstudie deltagare

I samband med projekt Empowers slutrapportering har en fokusgruppstudie, med syfte att undersöka Empowerment som metod, genomförts.

Empowerment betyder "to be able to" (att vara förmögen att). Med empowerment är det viktigt att individen tar kommando och inte väntar på att den ska få tillåtelse att ta för sig. På så sätt fördelas makten och kontrollen över individens eget liv ökar. Detta gör att individen också måste öka sitt ansvarstagande. I empowermentperspektivet är tron på människors förmåga och möjligheter centrala.¹

Tanken med fokusgruppen var att föra ett samtal kring det, för metoden, centrala begreppet "frivillighet" med ett antal nuvarande och avslutade deltagare. Av tio anmälda deltagare kom fem; tre tjejer och två killar. Vi träffades under avslappnade förhållanden i projektets lokaler och samtalet varade i 45 minuter. En projektpersonal deltog passivt, i syfte att få deltagarna att känna sig bekväma. Samtalet bandades inte, utan nedtecknades i form av stödord, vilket inte var svårt eftersom respondenterna var relativt blygsamma i sina svar.

Empower bygger på frivillighet, vad är positivt respektive negativt med det?

Vi slipper känna press, att vi måste prestera och uträtta något. Det är bra med valfrihet, att vi är här frivilligt och inte för att vi måste. Att myndighetskraven är borta gör att pressen och stressen släpper.

Deltagarna talade om den stress de har upplevt i samband med tidigare myndighetskontakter, då deras prestationer ofta riktat in sig på att *göra vad som krävs* för att få pengar. I projekt Empower har deltagarna inte haft krav på sig att prestera något inom en viss tid, i stället har de fått möjlighet att arbeta för att komma närmare arbetsmarknaden utifrån egna intresseområden och i egen takt.

Det som är negativt är att det kan vara så att inget blir gjort när det är frivilligt. En del behöver krav.

Om man inte vill göra något, blir det inget gjort i en frivillig verksamhet, menar deltagarna. Metoden lämpar sig därför inte för alla.

Vilka fördelar och nackdelar finns med "min planering"? Skulle projektets innehåll ha varit mer styrt/färdigt?

Samtliga respondenter framhåller värdet av att det är deras egen plan som styr åt vilket håll de arbetar, inte en färdig mall eller ett krav från en myndighet.

Min plan, inte myndighetens plan, ökar sannolikheten för att man "gör".

Det är bra, det handlar om vad JAG vill och inte vad någon annan tycker att jag ska.

Projektets innehåll är lite styrt med temadagar och återkommande aktiviteter såsom lunch, men frivilligheten i detta är bra.

Inte mer styrt, då blir det som i skolan.

¹ Se projektansökan på

http://www.rarsormland.se/Bilder/Bilagor/Bilagor/Projekt/Projektansökningar/Power%200709-org_slutlig-version.pdf

Vilken betydelse har handledarna haft för ditt resultat

Även om deltagarna formulerar "sina egna" planer, behöver de stöd och hjälp. Projektpersonalens roll har varit att stötta, lotsa och i viss mån hjälpa, vilket uppskattats:

De har funnits här och hjälpt till. Handledarna ger mer hjälp än vad man kan få vid en myndighetskontakt. De fokuserar på en person i taget och ger "vardagsstöd". Vi hade inte klarat vårt arbete utan dem, vi behöver stöd och vi behöver få bolla idéer och tankar.

Vilka förväntningar har/hade ni på projektet?

Respondenterna hade spridda, relativt låga, förväntningar på projektet:

Jag var rädd att det skulle vara "ännu ett ställe" man sitter på.

Att få ta saker i min takt, saker som jag vill göra, på mitt sätt.

Något att göra.

Jag visste redan vad det handlade om.

På vilket sätt har förväntningarna uppfyllts

Respondenterna uppgav att projektet uppfyllt deras förväntningar i hög grad. Särskilt den sociala biten betonades; att få tillhöra en grupp, träffa andra människor och föra samtal, var viktigt.

Jag fick den hjälp jag behövde för att komma vidare.

Det var lätt att samarbeta och föra samtal med handledarna.

Jag blev mer social och fick ett ökat självförtroende.

Vi kom i gång med något eget.

Motivationen återkom.

Näm n tre positiva faktorer med projektet

Motiverande, socialt, frivilligt

Slutsats

Handledarnas funktion har varit att stötta individens arbete med "sin" plan, inte att tala om för honom/henne vad som ska göras, vilket sannolikt ökat individens upplevelse av kontroll. Individerna menar att metoden motiverat dem, eftersom deras egna önskemål tillskrivits en betydelse, vilket de inte mött i andra sammanhang.

Frivilligheten med empowerment betonas visserligen, men i samtalen framkommer också att frivilligheten grundar sig i viljan att skapa och följa "min plan", att sätta upp mål och att ta eget ansvar. I och med det är det rimligt att anta att empowerment som metod inte är lämplig för individer som saknar motivation och inte vill eller kan ta eget ansvar. För den grupp individer som vill ta sig vidare och som är motiverade och tar ansvar, förefaller metoden emellertid vara verkningsfull.

Projektets medarbetare har bett deltagarna besvara ett frågeformulär med fokus på empowerment som metod efter avslut i projektet. De svar som framkommit i den undersökningen skiljer sig inte från svaren ovan.

090821

Sammanställning avslutningsfrågor till deltagare

I samband med att deltagare avslutas i Empower svarar de på "avslutningsfrågor". Dessa frågor har projektet konstruerat med avsikt att få veta hur projektets deltagare har upplevt projektet, fokus ligger på metoden empowerment. Eftersom frågorna började användas under andra halvåret 2008 har inte samtliga avslutade deltagare besvarat frågorna. Sammanställningen nedan bygger på de avslutningsfrågor som har besvarats fram till och med 090630, då brytdatum för insamlande av underlag till utvärderingen är bestämt. Totalt 18 deltagares svar.

Av 18 deltagare har 7 svarat att de har nått sitt mål. 8 har svarat att de inte har nått sitt mål men att de "är på väg" eller "arbetar med delmål". 3 har svarat att de inte har nått sitt mål och att ingen förändring har skett. Samtliga deltagare har individuella mål men de har alltid koppling till projektets övergripande mål på individnivå; egen försörjning genom arbete, studier eller genom att hitta rätt ersättningsform i systemet. Till detta kommer också förbättrad fysisk- och psykosocial hälsa samt ökad självkänsla och självförtroende.

En klar majoritet, 15 av 18 deltagare, har beskrivit att projektet har bidragit till att de har "börjat ta tag i saker", "fått stöd i att reda ut vad man vill göra", "sett att man klarar av saker", "gett bättre självförtroende".

Endast ett fåtal, 3 av 18 deltagare, har uppgett att projektet har bidragit till förbättrad fysisk hälsa. Dessa 3 är också de enda av totalt 18 som har nyttjat möjligheten att styrketräna eller få kontakt med dietist inom primärvården. Intresset för att arbeta med den fysiska hälsan har varit mycket litet.

Endast ett fåtal kan beskriva hur de har "märkt" att metoden empowerment har använts, men när de beskriver vad som har varit bra och eventuellt unikt med projektet kan man tydligt se att det är metoden som har uppskattats. Majoriteten, 15 av 18 deltagare, beskriver att man har tyckt att projektet har varit bra eftersom "man får styra mycket själv, ingen säger vad man ska göra, man måste ta eget ansvar, tänka själv", "man får stöd i det som känns svårt men man måste ändå själv jobba på att nå sitt mål", "blir lyssnad på och tagen på allvar", "respekterad", "man blir stöttad i att våga ta för sig, ta plats", "får hjälp att strukturera tankar, planera framåt, hitta nya vägar".

3 deltagare har, till skillnad från majoriteten, svarat att man inte har uppskattat att projektet bygger på så pass mycket "eget ansvar". Två av dessa upplever att det har varit svårt att ta egna initiativ. Man har inte vetat hur man ska använda tiden i projektet. En har uppgett att det inte är bra med så mycket "egen tid". Den personen tycker att det har blivit "långtråkigt" när de uppgifter som ska genomföras är klara. Dessa tre utgör samma deltagare som uppger att de inte har nått sitt mål och att ingen förändring har skett. Här bör nämnas att av dessa tre deltagare tillhör de två förstnämnda den kategori som projektet bedömer må så pass dåligt psykiskt att projektet inte är rätt åtgärd. Dessa personer har avslutat sitt deltagande då de har andra behov, exempelvis kontakt med psykiatriska mottagningen. Den sistnämnda tillhör den kategori som projektet bedömer är "självgående" och inte har några hinder för att stå till arbetsmarknadens förfogande. Den personen har avslutat sitt deltagande för att få möjlighet att vara inskriven på AF och söka arbete. Projektet har aldrig varit avsett för någon av dessa två kategorier vilket kan förklara dessa deltagares kritik mot projektet.